

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی مازندران
مرکز بهداشت استان

به نام خدا

محتوی آموزشی برنامه بهبود تغذیه جامعه در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان - زمستان 1401

***عنوان برنامه: بهبود تغذیه جامعه در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان**

***گروه هدف: بهورزان /مراقبین سلامت / کارشناس تغذیه**

***انتظار می رود در پایان مطالعه محتوی بدانیم:**

- بهورز/مراقب سلامت، جامعه هدف برنامه را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت هدف اصلی برنامه را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت اهداف کلی برنامه را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت اعضا کمیته برنامه را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت وظایف کمیته مشترک هماهنگی را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت مراحل اجرایی برنامه را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت اعضا کارگروه ستادی را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت وظایف کارگروه ستادی را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت اعضا کارگروه استانی را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت وظایف کارگروه استانی را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت اعضا کارگروه شهرستان را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت وظایف کارگروه شهرستان را بدانند.
- بهورز/مراقب سلامت شرایط اعطای گواهی مربی‌گری به رابطین بهداشت را بدانند.

***مقدمه:** (بیان اهمیت، وسعت مسئله، عوارض و پیامدهای عدم توجه، دستاوردهای برنامه)

افزایش شیوع بیماری‌های غیر واگیر در مناطق شهری و روستایی کشور به دلایل مختلف بویژه بعثت رفتارهای نادرست تغذیه ای از جمله مصرف زیاد مواد قندی، نمک و چربی، غذاهای چرب و سرخ‌شده، مصرف بی‌رویه غذای فوری، مصرف کم سبزی و میوه و دریافت ناکافی لبنیات و فیبر غذایی و همچنین

دستیابی به هدف بهبود تغذیه و امنیت غذایی و ترویج کشاورزی پایدار مستلزم آن است که برنامه بهبود تغذیه باهدف اصلاح الگوی غذایی خانوارهای کشور اجرا شود. جامعه فرهنگیان به عنوان گروههای اصلی الگوهای رفتاری و آموزشی در کشور نقش مهمی در انتقال آموزشها به خانواده ها ایفا می کنند. با توجه به اینکه در این تفاهم نامه گروه هدف دانشجویان و کارکنان دانشگاه فرهنگیان می باشند، اصلاح الگوی غذایی گروه هدف در درجه اول اهمیت قرار دارد.

*** معرفی برنامه:**

این برنامه در راستای تحقق هدف و به استناد اصل 2 بند 12 و اصول 29 و 43 قانون اساسی و بیانات مقام معظم رهبری در خصوص بهداشت و سلامت و سند تحول بند 10 فصل 2، بند 1 فصل 7، راهکار 4-11 از سند تحول، همچنین اهداف عملیاتی 2-5 و 2-8 سند راهبردی دانشگاه و در راستای ارتقای سطح بهداشت، ایمنی و سلامت دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان و معلمان آینده کشور و نیز ارتقا سطح سواد تغذیه ای، شناسایی مشکلات تغذیه ای و همیاری در جهت مرتفع نمودن آنها و تربیت نیروهای معلم با حداکثر میزان سلامت جسم و روان، موضوع همکاری های اجرایی، فرهنگی، علمی، پژوهشی، آموزشی در جهت بهبود امنیت غذا و تغذیه دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان از طریق افزایش سواد و فرهنگ تغذیه ای با استفاده از تمهیداتی از قبیل اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و آموزش تغذیه، مشارکت در تدوین سیاست های نوین در عرصه غذا و تغذیه، تدوین و پیشنهاد لوایح و آئین نامه های مرتبط با تغذیه جامعه، طراحی مداخلات تغذیه ای به منظور اقدامات پیشگیرانه و درمانی در جهت بهبود تغذیه جامعه دانشگاه فرهنگیان در قالب ارزش های اسلامی و انسانی و قوانین جاری جمهوری اسلامی ایران، در دانشگاه فرهنگیان تنظیم شده است.

*** فعالیت ها (به صورت پرسش و پاسخ)**

جامعه هدف برنامه کدام گروه ها هستند؟

پاسخ دانشجویان، کارکنان، مدیران و اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

هدف اصلی برنامه چیست؟

پاسخ تحقق هدف شماره 2 از اهداف هفده گانه توسعه پایدار: «پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار»

اهداف کلی برنامه چیست؟

پاسخ

- ✦ ترویج فرهنگ تغذیه سالم در بین دانشجویان دانشگاه
- ✦ ارائه مشاوره‌های لازم در جهت ترویج الگوی غذایی سالم، بهبود وضعیت تغذیه جامعه دانشگاهیان
- ✦ همکاری در ارائه خدمات مشاوره تغذیه و رژیم‌درمانی به دانشجو معلمان و کارکنان
- ✦ همکاری در برنامه‌ریزی غذایی با توجه به شرایط اقلیمی و فرهنگی و بومی
- ✦ کاهش دورریز مواد غذایی
- ✦ پشتیبانی از تولید و انتشار منابع و محتوای آموزشی در زمینه آگاه‌سازی از مقوله مطالب مرتبط با تغذیه و بهداشت مواد غذایی
- ✦ همکاری در برنامه‌ریزی و اجرای پروژه‌های پژوهشی در زمینه ارتقا سلامت دانشجویان در مسائل مربوط به تغذیه و امنیت غذایی
- ✦ برنامه‌ریزی، اجرا، پایش و ارزشیابی مداخلات موردنیاز برای پیشگیری از رفتارهای تغذیه‌ای پرخطر، بهبود تغذیه و امنیت غذایی با هدف اصلاح الگوی مصرف غذایی و تسهیل دسترسی به وعده‌های غذایی سالم. همچنین برای تحقق آموزش سلامت و تغذیه در برنامه درسی رسمی - غیررسمی و برنامه‌های غیردرسی
- ✦ تبادل اطلاعات و تجارب موجود در زمینه سلامت و تغذیه
- ✦ همکاری در برگزاری مناسبت‌ها و جشنواره‌های مربوط با تغذیه
- ✦ برگزاری دوره‌های آموزشی مدون و یکپارچه در زمینه تغذیه و امنیت غذایی
- ✦ همکاری و کمک در زمینه تأمین مکمل‌های موردنیاز
- ✦ همکاری در زمینه انجام بازدیدهای دوره‌ای از سلف‌سرویس، بوفه و ...
- ✦ همکاری در جهت طرح‌های آموزشی و پژوهشی در حوزه تغذیه و سلامت و برگزاری همایش‌ها، کنگره‌ها، دوره‌های بازآموزی و دانش‌افزایی در سطوح مختلف منطقه‌ای و ملی
- ✦ بسیج و ساماندهی دانشجو معلمان علاقه‌مند به‌منظور مشارکت در طرح‌های ملی ارتقا امنیت غذایی و تغذیه
- ✦ برنامه‌ریزی و بسترسازی جهت ارتقا سطح تغذیه امنیت غذایی
- ✦ همکاری در جهت در اختیار گذاشتن گزارش تجزیه و تحلیل داده‌های سامانه کارنامه سلامت برحسب درخواست آن وزارت
- ✦ تهیه امکانات جهت اجرای جلسات ستادی با حضور طرفین
- ✦ تهیه امکانات و مقدمات برای بازدیدهای دوره‌ای توسط کارشناسان دو حوزه از جامعه هدف
- ✦ تعهد به اجرای نظرات کارشناس و رفع نواقص و اشکالات احتمالی مطرح‌شده توسط بازرسان در سطح صف و ستاد
- ✦ تألیف و تدوین جزوه‌ها، کتاب‌ها و نشریاتی که به توسعه سواد سلامت و خدمات وابسته و استانداردسازی این خدمات منجر می‌شود.
- ✦ تبادل اطلاعات مشترک بین سازمانی برحسب مورد

اعضا کمیته برنامه چه کسانی هستند؟

پاسخ کمیته‌ای متشکل از 4 نفر (2 نفر از طرف اول و 2 نفر از طرف دوم) از نمایندگان تام‌الاختیار هر دو سازمان با عنوان کمیته مشترک هماهنگی

وظایف کمیته مشترک هماهنگی چیست؟

پاسخ

- + تصمیم‌گیری در خصوص اجرایی نمودن هر یک از مفاد تفاهم‌نامه
- + برگزاری جلسات رسمی با حضور کارشناسان دو طرف در موضوعات تخصصی موردنظر طرفین
- + اجرایی نمودن تفاهم‌نامه و تنظیم قراردادهای موردنظر و انجام سایر امور مربوطه ظرف یک ماه از تاریخ امضای تفاهم‌نامه و ارائه گزارش آن را به دفتر بهبود تغذیه و معاونت دانشجویی دانشگاه فرهنگیان
- + ارائه گزارشی از مصوبات و اجرا مفاد تفاهم‌نامه هر شش ماه یک‌بار به طرفین تفاهم‌نامه به‌منظور بررسی، ارزیابی و تأیید

مراحل اجرایی برنامه را بیان کنید.

پاسخ

- + تشکیل کارگروه ستادی
- + تشکیل کارگروه استانی
- + تشکیل کارگروه شهرستان

اعضا کارگروه ستادی چه کسانی هستند؟

پاسخ مدیرکل و کارشناسان دانشگاه فرهنگیان - مدیرکل و کارشناسان دفتر بهبود تغذیه جامعه

وظایف کارگروه ستادی را بیان کنید.

پاسخ

- + سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی
- + تدوین دستورالعمل اجرایی
- + طراحی برنامه‌های آموزشی
- + تهیه و تدوین بسته‌های آموزشی
- + برگزاری کارگاه‌های آموزشی در سطح ملی
- + نظارت و ارزیابی
- + مستندسازی فعالیت‌ها

اعضا کارگروه استانی کدامند؟

پاسخ معاون دانشجویی دانشگاه فرهنگیان، مدیر امور دانشجویان، کارشناس مسئول دانشجویان، نماینده فرهنگی، معاون بهداشت و مدیر گروه بهبود تغذیه جامعه

وظایف کارگروه استانی را بیان کنید.

پاسخ

- + برگزاری جلسات هماهنگی استانی
- + برنامه‌ریزی اجرای برنامه در استان
- + برگزاری کارگاه (توجیهی - آموزشی) استانی برای کارشناسان امور و کارشناسان تغذیه
- + برگزاری کارگاه آموزشی تغذیه (TOT) برای کارشناسان ذیربط دو سازمان
- + برنامه‌ریزی آموزش و ایجاد محیط دوستدار سبک زندگی سالم برای دانشجویان توسط کارشناسان
- + مستندسازی فعالیت‌ها و ارسال گزارش به ستاد

اعضا کارگروه شهرستان را نام ببرید.

پاسخ مدیر پردیس دانشگاهی شهرستان، رئیس اداره تغذیه دانشگاه، رئیس مراکز واحد دانشگاهی، کارشناس امور فعالیت‌های فرهنگی دانشجویان، رئیس شبکه یا رئیس مرکز بهداشت شهرستان، کارشناس مسئول تغذیه ستاد شهرستان و ...

وظایف کارگروه شهرستان را توضیح دهید.

پاسخ

- + برگزاری جلسات کارگروه
- + اجرای برنامه آموزش تغذیه برای دانشجویان توسط کارشناسان (هر سال 25 درصد دانشجویان)
- + آموزش و ایجاد محیط دوستدار سبک زندگی سالم برای دانشجومعلم توسط کارشناسان
- + مستندسازی فعالیت‌ها (تهیه فیلم و عکس) و ارسال گزارش به استان در فواصل زمانی معین

اعطای گواهی مربی‌گری به رابطین بهداشت چه شرایطی دارد؟

پاسخ برگزاری کلاس آموزشی توسط ایشان در جامعه دانشگاهی برای حداقل 15 نفر از گروه هدف

*طرح تمرین:

تمرین: کارگاه آموزش تغذیه برای دانشجویان ترم 3 و 4 دانشگاه فرهنگیان با هماهنگی دانشگاه علوم پزشکی - واحد بهبود تغذیه برگزار گردید. چه اهدافی را برای این کارگاه در نظر میگیرید؟ مسئولیت برگزاری و اجرای کارگاه بر عهده کدام گروه بوده و حداقل چند درصد دانشجویان می بایست در جلسه حضور داشته باشند؟

***حل تمرین:**

کارگاه با اهداف ترویج فرهنگ تغذیه سالم - کاهش دورریز مواد غذایی - تبادل اطلاعات و تجارب موجود در زمینه سلامت و تغذیه - پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار و ... می بایست تشکیل شود که مسئولیت اصلی اجرا بر عهده کارگروه شهرستان بوده و هر سال 25 درصد (که در طول 4 سال تحصیلی تمامی دانشجویان آموزش ببینند) دانشجویان باید آموزش ببینند.

***منابع مورد استفاده:**

دستورالعمل برنامه/ پروژه بهبود تغذیه جامعه در پردیس های دانشگاه فرهنگیان - مشترک دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه فرهنگیان - فروردین ماه 1398

***برای مطالعه بیشتر:**

1. سایت آموزشی دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به آدرس
nut.behdasht.gov.ir

2. بسته آموزشی تغذیه در برنامه تحول سلامت ویژه بهورزان و مراقبین سلامت - 1400

***کلید واژه:**

معلمان - دانشجویان معلم - فرهنگیان - تغذیه دانشجو معلم - تغذیه معلمان

گردآورنده: سیده زهرا عابدی - میترا انتظاری